

Robert Sagan
Student III roku BiIN UJ

Biblioteki parafialne - ich problemy

Na przełomie kwietnia i maja 1996 r., my studenci III-go roku Bibliotekoznawstwa i Informatyki Naukowej UJ, pod kierunkiem ks. Jana Bednarczyka, przeprowadziliśmy ankietę w kilkunastu parafiach Polski Południowej. Ankieta dotyczyła bibliotek parafialnych, uzyskane dane dały nam szczegółową charakterystykę tych bibliotek. Zebraliśmy informacje na temat: zbiorów, sposobu ich udostępniania, personelu, niedomagań, sukcesów i planów związanych z daną biblioteką. Uzupełniwszy te dane o wnioski i obserwacje dokonane podczas pobytu w poszczególnych bibliotekach, przeprowadziliśmy dyskusję na temat: „problemy z jakimi borykają się biblioteki parafialne i ewentualne sposoby ich rozwiązania”. W niniejszym artykule spróbuję przedstawić wnioski z naszej dyskusji. Zanim to nastąpi sprecyzuję jak postrzegam funkcje biblioteki parafialnej. Otóż powinna ona stanowić świadectwo działalności, trwania i historii parafii (gromadząc i przechowując dokumenty dotyczące parafii i parafian), równocześnie być aktywnym ośrodkiem kulturalnego oddziaływania parafii. Proces ewangelizacji w tak pojmowanej funkcji dokonuje się przez rozwijanie i pogłębianie religijnej świadomości parafian za pośrednictwem książki. Istotnym czynnikiem w tym procesie jest również pozytywny wizerunek działalności parafii realizujący się przez działalność biblioteki.

Czas teraz by przedstawić nasze propozycje, które dla przejrzystości artykułu ująłem w 4 grupy problemowe. Traktują one kolejno o: księgozbiorze, pomieszczeniach bibliotecznych, personelu i czytelnikach.

Księgozbiór

Liczebność księgozbiorów odwiedzanych przez nas bibliotek była różna, od kilkuset do kilku tysięcy woluminów.

Jednak ważniejsza jest nie ilość, ale jakość zbioru. Dużym plusem jest szeroki zakres treściowy księgozbiorów w których skład wchodzi dzieła: teologiczne, historyczne, filozoficzne, humanistyczne i inne. Dzieła te stanowią i dalej stanowią powinny podstawę księgozbioru, dla przyciągnięcia czytelników powinno się go uzupełnić o literaturę lżejszą. Niedomaganiem wielu bibliotek parafialnych jest brak katalogów - trzeba to koniecznie zmienić.

Brak funduszy finansowych nie pozwala na stałe wzbogacanie i uzupełnianie zbioru niezbędnymi nowościami wydawniczymi. Z tego powodu prenumeruje się niewielką liczbę czasopism. Ten problem jest trudny do rozwiązania. Środki finansowe na ten cel powinno się jednak znaleźć, bowiem bez „dopływu” nowych atrakcyjnych książek biblioteka stanie się martwą księżnicą. Pieniądze potrzebne są również na remont pomieszczeń bibliotecznych.

Pomieszczenia biblioteczne i ich wyposażenie

Uważamy, że bardzo ważną rzeczą jest umieszczenie książek i czytelni w wystarczająco dużym, jasnym i schludnym pomieszczeniu. Należy z biblioteki usunąć zbędne przedmioty, wymalować ściany, poustawić wokół nich regały. Pod oknami ustawić kilka foteli lub krzeseł ze stolikami, a przy wejściu postawić biurko dla bibliotekarza. Na ścianach czy w gablocie można by umieścić pamiątki dotyczące parafii lub podkreślające charakter regionu. W takim pomieszczeniu czytelnicy dobrze będą się czuli i chętnie będą do niego przychodzić.

Do wyposażenia biblioteki powinien także należeć telewizor, wideo, a w miarę możliwości kserograf i komputer z odpowiednim oprogramowaniem. Usprawniło by to pracę biblioteki, podniosło jej prestiż, a w przyszłości pozwoliłoby być może na włączenie się do sieci i do współpracy w ramach działalności Federacji Bibliotek Kościelnych FIDES. Do obsługi takiego sprzętu potrzebny jest wykwalifikowany personel.

Personel

Bibliotekarz powinien być zatrudniony na pełny etat, musi być to osoba komunikatywna, posiadająca przynajmniej elementarną wiedzę biblioteczną.

Stwierdziliśmy konieczność zorganizowania kursów dla niewykwalifikowanych bibliotekarzy bibliotek parafialnych. Na zajęciach tych kursanci zdobywaliby podstawową wiedzę z zakresu katalogowania, obsługi czytelnika i funkcjonowania biblioteki.

Istotną rzeczą jest by księża zaangażowali się w sprawę rozwoju biblioteki. Ich autorytet bardzo jej pomoże. Ksiądz musi stać się orędownikiem spraw biblioteki parafialnej. Choć potrzeba dużo inicjatywy i pracy, to jednak efekty będą łatwo dostrzegalne i będą powodem do chwały.

Posiadanie dobrego zbioru eksponowanego w funkcjonalnym i przyjemnym pomieszczeniu z fachową obsługą to bardzo dużo, czasem jednak nie wystarcza, aby czytelnicy odwiedzali bibliotekę.

Problem pozyskiwania czytelnika

W dobie dominacji środków masowego przekazu i w trudnych warunkach środowiska wiejskiego, które charakteryzuje się niską aktywnością czytelniczą nie jest łatwo zainteresować ludzi biblioteką. Jest to jednak możliwe, trzeba pomóc ludziom w odnalezieniu drogi do książki.

Należy informować parafian za pomocą plakatu lub informacji o bibliotece w ogłoszeniach parafialnych np. na zakończenie Mszy św.

Bardzo dobre efekty może przynieść uaktywnienie parafian poprzez włączenie ich w akcje postawienia biblioteki na wysokim poziomie. Można zaapelować, by miarę możliwości ofiarowali bibliotece książki, pomagali przy jej remoncie i urządzaniu. Należy im uświadomić, że jest to ich biblioteka.

Pośrednio biblioteka może zdobyć czytelników, prowadząc usługi kserograficzne, wyświetlając w danym dniu tygodnia o stałej porze filmy wideo, prowadząc wypożyczalnię kaset wideo.

Interesującą propozycją był pomysł przeprowadzenia ankiety wśród mieszkańców parafii. Ankiety, którą miała by charakter reklamowo - informacyjny i ujawniłaby zainteresowania lekturowe i oczekiwania związane z biblioteką.

Oto przykładowe pytania, które można by zawrzeć w takiej ankiecie:

- w bibliotece parafialnej znajdują się oprócz dzieł religijnych książki świeckie, czy uważasz to za słuszne rozwiązanie: tak; nie; nie mam zdania (odpowiednie podkreślić);

- w naszej bibliotece parafialnej znajdują się takie książki jak,,, (wymienić kilkanaście książek o różnej tematyce) podkreśl te książki, które chętnie byś przeczytał;

- wymień swoje ulubione książki

gazety

filmy wideo

- biblioteka jest czynna w soboty i w niedziele od 9.00 - 12.00; planujemy by była otwarta codziennie zaproponuj godziny otwarcia najwygodniejsze dla ciebie:

Pytań może być więcej, nie powinno być ich jednak zbyt dużo.

Wiele jeszcze można wymyślać sposobów na pozyskanie czytelników. Potrzeba jedynie dobrych chęci i inwencji.

Oczywiście specyfika danej biblioteki i jej parafii powodują, że każda z nich będzie musiała trochę inne mankamenty poprawić, jedne biblioteki mają przed sobą dużo pracy, inne już funkcjonują na przyzwoitym poziomie. Stąd każda biblioteka będzie musiała znaleźć swoją indywidualną drogę, wierzę, że przyniesie to dobre efekty dla niej, jak i dla parafian. I mam nadzieję, że niektóre nasze - studentów BiIN UJ - pomysły mogą pomóc w jej odnalezieniu.